

SZÍV ERNŐ

Kedves Kun Árpád!

Azt szeretném elmondani Neked, hogy ha nem Flaubert-t kellene olvasnom, amit szükségből és kötelességből teszek most, mert lesz majd egy kis konferencia, amit elvállaltam, téged olvasnálak. De nem téged olvaslak, aki úgy maradt közel, hogy elment, úgy ment el, hogy maradt, mindegy is. Furcsa dolog ez a kényszerűség, ilyen szerzőket, mint Flaubert is, elővenni és nézni, amit fiatalon, úgy értem akár negyven évvel ezelőtt egészen máshogy láttál, nézni magát a mondatot, mely úgy illeszti és rendezgeti magát, mint Pissarrónál a táj, és egyszer csak találni valamit, ami kétségkívül gyöngyszem. A kis-kagyló kitarja magát, s a vizenyős sötétből a szemtükörre clikkan a kagylógyöngy fénye. Ūt a fény, hogy fáj is. Ha végzek ezzel a Flaubert-kötelezettséggel, a te legújabb regényedhez kezdek, amit a velem élő ember már olvasott, és őszintén szólva alig várom. Olyan írónak gondollak, akit különösebb értesítés helyett, hogy így mondjam, jó olvasni. Nincs sallang, nincs stiláris vagy dramaturgiai erőfeszítés, hanem inkább valami végtelesen őszinte magától értetődöttség fűzi egyik mondatot a másik után, a hétköznap kaland, az élet meg tele van tennivalóval. Jut eszembe, tennivalók. Hát hiszen Bouvard és Pécuchet van nálam terítéken, így éppen náluk találtam egy mondatot, miután lassan, úgymond igazi sétaolvasással nézem az írói építkezést, a technikát és a stílust, elmélázni a téglák rakosgatása, a szigetelés dolgaiban, az arányok módozataiban, mígnem egyszer csak meglátok egy mondatot, amihez aztán újra és újra visszatérek. El akarom mondani valakinek. Először Nádasy Ádám jutott az eszembe. Aztán Parti Nagy Lajos is. Mert ők kerti zajban, körteízben született költők. Mert ők olyan költők, hogy nem ők gondolnak a versre, hanem ez fordítva van, a vers gondol rájuk, a vers találta meg és használja őket, a vers didergeti rájuk a könnyét vagy szarik rájuk, már bocsánat, akkor is, ha kórházban időznek, ha vezetnek, ha utalvány sárgáját nézik értetlenül, mint kengurubabút a sakknagyemester. Szóval Flaubert párosa. Ez a két polihisztor balfasz és világmindenes türelmetlenkedik új birtokán a tavasz érkezését illetően. Párosuk történetének kora délelőttjén tartok még. A tavasz jöjjön már meg. Rügy, hajtás, nyílás, virágzás, rovar, bogár, madár, fekete földön felejtett napfolt melege, egyebek. Ezt akarjuk. Ez kell. Ami, lám, csak megérkezik. Azt írja Tóth Árpád igazán gyöngéd és figyelmes fordításában, hogy végül is *ütközni kezd a borsó. A borsó is ütközik már.* Elolvastam. Másnap visszaolvastam. Éreztem, hogy valami nagyon szép engedte megpillantani magát, de, őszintén szólva, és egy kissé szégyenkezve is mondom, nem értettem. De izgatott nagyon, mi ez. Szoktunk néha, ágyban is fölolvadni a másiknak, érted ezt?, mit gondolsz erről, ez már milyen, halljad csak, satöbbi. *Ütközik a borsó.* Olyan volt ez a passzus, mint egy Pissarro, békés és meghitt, akár egy titokzatos ajándék. Arra gondoltam, a növény zöld hajtásként dugja ki kicsi ujját a trágyás feketéből. Vagy a száron illegő virág körömnnyi fehér ruháját magára öltve kiütközik. Jaj, te buta, érik, mondta a másik az ágyban. Hogy ott, a hüvelynek abban a sötét és szűkös vajatában, akkora lesz a borsószem már, hogy összefeszül. Csak elébb ütközik. Ütközik és szorul. Keménykedve egymáshoz ér. Ja, hogy így! Anyukám! A teremtés fájdalmas erőszakának milyen gyöngéd, szemérmes megfogalmazása. Ezt a megfogalmazást akartam neked küldeni, Árpád, Norvégiába, amit mire olvasatsz, mert megjelenik, addigra, terveim szerint, a Takarító férfivel is végzek.